

From: Trond Løddøen <Trond.Lodoen@uib.no>
Sent: 14. desember 2017 14:37
To: Bjørkhaug Eirik; 'ragna.flatla.haugland@sfe.no'
Cc: Asle Bruen Olsen; David Simpson
Subject: Fornying av reguleringskonsesjon kraftverk Svelgen 1 og 2. Høring kort frist. Del 1 av 2.

Viser til e-post med vedlegg, datert 7.12.2017, fra Ragna Flatla Haugland (Sogn og Fjordane Energi), ang. søknad om fornyet reguleringskonsesjon for kraftverkene Svelgen 1 og 2. Viser også til samtale i forrige uke, og sender som avtalt innspill til nevnte sak.

Vingen og dets tilhørende kulturminner er et svært viktig område for Universitetsmuseet i Bergen, hvor vi har en dobbeltrolle som både eier og forvalter av de forhistoriske og automatisk fredete kulturminnene i området. Av særskilt interesse for museet, knyttet til fornyelsessøknaden, er å følge opp tidligere opplysninger om neddemmede helleristninger ved Vingevatnet, samt bistå under dokumentasjon og sikring av andre arkeologiske kulturspor, berørt av vassdragsreguleringene.

Vi benytter også anledningen til å påpeke at Norconsults rapport (Norconsult AS, Svelgen I og II - Søknad om fornya konsesjon. Konsekvenser for miljø og samfunn) inneholder enn rekke feil og mangler. Under hovedpunkt 6 står nevnt at skildringene av kulturminnene og kulturmiljøene og vurderingene av potensialet for kulturminner i tiltaksområdet i stor grad er baserte på (Halvorsen et al., 2004). Her vil vi minne om at helleristningsområdet Vingen var ett av hovedobjektene i Riksantikvarens Nasjonale Bergkunstprosjekt (1996-2005), hvor en rekke delrapporter var publiserte og tilgjengelige allerede fra 2001 - og som nettopp pekte på potensialet for kulturminner ved bla Vingevatnet. Vi finner det beklagelig at (Halvorsen et al., 2004) ikke har tatt hensyn til disse, ei heller hatt kontakt med både eier og forvalter av Vingen, Universitetet i Bergen, men basert seg på opplysninger av uklart opphav.

Universitetsmuseet i Bergen (UiB) er imidlertid tilfredse med at Sogn og Fjordane Fylkeskommune, som del av høringsuttalelsene, har varslet behov for undersøkelser i henhold til Kulturminnelovens § 9. Deres uttalelse gjør også oppmerksom på mulige udokumenterte og trolig neddemmede helleristninger ved Vingevatnet, men også om det store potensialet for øvrige arkeologiske spor, bla steinalderboplasser fra slutten av eldre steinalder (senmesolitikum) i det berørte området.

Gjennom de siste 15-20 år har Universitetsmuseet dokumentert et omfattende nytilfang av helleristninger. Omlag 800 figurer ble dokumentert i tidsrommet 1995 - 2010 og som sammen med øvrig tilfang (pr 2017 ca 2200 figurer) er offentlig tilgjengelig i våre arkiv, men også publisert gjennom "Vingen - et naturens kolossalmuseum for helleristninger " av bla. undertegnede (utgitt av Instituttet for sammenlignende kulturforskning og Akademika, Trondheim). Det dokumenteres jevnlig nye figurer og felt i området, og interessant nok ble det dokumentert et helt nytt helleristningsfelt i 2016, et godt stykke opp langs elveløpet til den nå tørrlagte Vingefossen. Sistnevnte oppdagelse understreker potensialet for påvisning av ytterligere helleristninger enda lengre opp langs fossen og inn i Vingevatnet, samt behovet for kartlegginger av annet arkeologisk materiale i området (boplasser, råstoff og redskaper), trolig etterlatt av de som laget helleristningene i steinalderen, som er berørt av vassdragsreguleringene.

Vingen er blant de mest autentiske kulturminner i sin størrelse her til lands, beliggende i et område med svært få moderne installasjoner. Denne autentisiteten er vi opptatt av å opprettholde, i tillegg til å gjennomføre dokumentasjon og sikring av alle forhistoriske kulturminner i dette området. Her minner vi dessuten om Bremanger kommunestyres vedtak (0068/14); at det skal arbeides for å nominere Vingen inn på UNESCOs verdensarvliste for kulturminner. De naturlige omgivelsene blir

lagt stor velt på ved vurdering av slike søknader, av den grunn finner vi det også viktig, at kravet om minstevannføring i Vingefossen opprettholdes.

Universitetsmuseet i Bergen v/undertegnede ber både som grunneier og kulturminneforvalter om å bli orientert om alle relevante forhold i den videre prosessen, og ser det som viktig at vi blir invitert til både møter og befaringer som berører forhold nevnt over.

Mvh

Trond Løddøen

Trond Løddøen
Forsker Fornminneseksjonen
Universitetsmuseet i Bergen
Postboks 7800, 5020 Bergen
Tlf. +47 55 58 29 29
Mob.+47 950 70 433

Trond Løddøen
Forsker Fornminneseksjonen
Universitetsmuseet i Bergen
Postboks 7800, 5020 Bergen
Tlf. +47 55 58 29 29
Mob.+47 950 70 433